

VOORWOORD

Jongens hebben het lastig op school. Hun prestaties blijven achter bij die van meisjes. Ze vallen vaker uit, blijven vaker zitten en vertonen vaker onwenselijk gedrag. Maar hoe komt dat? Ligt dat aan het onderwijs? Of zijn jongens gewoon minder goed hanteerbaar dan vroeger?

Volgens de Nederlandse historica Angela Crott ligt het niet aan de jongens. Crott promoveerde eind 2011 aan de universiteit van Nijmegen op een onderzoek naar de opvoedingsliteratuur over jongens van 1885 tot 2005. Jongens, zegt ze, zijn door de jaren heen hetzelfde gebleven. Wat wél is veranderd, is de waardering van de maatschappij voor typische ‘jongenseigenschappen’ zoals geldingsdrang en de hang naar lawaai, actie en exploratie. Werden kwajongens vroeger nog gezien als ‘de hoop des vaderlands’, tegenwoordig zien we drukke jongens als probleemgeval. Hun overmaat aan energie en hun drang om uit de band te springen sluit nou eenmaal niet goed aan bij het schoolse leren.

Dat jongens het moeilijk hebben op school blijkt een complex probleem, dat te maken heeft met allerlei maatschappelijke veranderingen. Wat kun je daar als leraar mee? Hoe zorg je ervoor dat jongens toch goede resultaten halen en niet alle kansen laten liggen? Dit boek probeert daar praktische handvatten voor te geven, op basis van wetenschappelijk onderzoek. Auteur Kathleen Palmer Cleveland doorgrondde de research en gaat uitgebreid in op de redenen waarom jongens onderpresteren. Haar inzichten zet ze om in concrete aanbevelingen, waarmee u in de praktijk aan de slag kunt. Ze reikt routes aan om jongens goed te begeleiden op school.

Een simpel recept om het ‘jongensprobleem’ op te lossen is er niet. Maar met de tips uit dit boek kunt er wel aan werken dat jongens anders tegen school aankijken. Dat ze geloven in hun capaciteiten en gemotiveerd blijven.

Dook Kopmels

Manager Bazalt Educatieve Uitgaven

INHOUD

Voorwoord	5
Dankwoord	9
Inleiding	11
DEEL 1: JONGENS EN SCHOOL	
1. Het kader van onderpresteren	15
2. Het beeld in het beeld: De kracht van de leerstijl	25
3. De onzichtbare achtergrond: Culturele verwachtingen van mannelijkheid	41
4. Een geïntegreerde veelzijdige benadering voor de lange-termijn	55
DEEL 2: WEGWIJZER VOOR EEN NIEUWE START	
5. Route 1: Ondersteuning	67
6. Route 2: Leiden	93
7. Route 3: Versterk	121
8. Route 4: Aanpassen	141
9. Route 5: Opbloeien	153
10. Route 6: Versterken	165
Epiloog	187
Literatuurlijst	189
De auteur	195
Ook interessant voor u	196

INLEIDING

De afgelopen jaren heb ik met enige zorg naar de gestaag groeiende hoeveelheid klachten over de prestaties van jongens op school gekeken. Tijdschriften, televisieprogramma's en boeken schilderen een beroerd beeld van de seksegestuurde veranderingen in het onderwijs (Conlin, 2003), die bestaan uit een alarmerende daling van de leerprestaties van jongens op ieder niveau: van het begin van de basisschool tot het einde van het voortgezet onderwijs (MSNBC, 2006; Tyre, 2006). Sommige schrijvers verwijzen naar nieuwe neurologische ontdekkingen en zeggen dat jongen en meisjes op een verschillende manier leren door de hormonale en andere sekseverschillen in hun brein (Gurian & Stevens, 2005; Sax, 2005). Ze moeten dus ook naar hun eigen aard les krijgen, zelfs als dat betekent dat we terug moeten naar de scholen van weleer voor alleen jongens of alleen meisjes.

Als opvoedkundige en onderzoeker kijk ik dan wat de stelling ondersteunt en wat die tegenspreekt. Ik probeer vervolgens iets te begrijpen wat een zo groot probleem lijkt, dat het onmiddellijk moet worden aangepakt. Mijn achtergrond in breinvriendelijk leren, leermethodes en meervoudige intelligentie zorgde ervoor dat ik sceptisch was over standpunten die het minder presteren verklaren vanuit het verschil tussen jongens en meisjes, maar ik was tegelijkertijd ook nieuwsgierig.

Ik wilde er meer over weten en deed mijn onderzoek op dezelfde manier als ik mijn andere werk doe. Dat betekende dat ik in afwisselend verbaasd, opgewonden, gefrustreerd, overweldigd en overtuigd werd in ongeveer dezelfde mate. Na vele maanden onderzoek kwam ik tot een inzicht over het onderpresteren van jongens, waarvan ik weet dat het recht doet aan de complexiteit van het onderwerp en dat het ook werkzame oplossingen biedt zonder het stereotype beeld van het probleem te verergeren of de jongens waar het om gaat te kort te doen. In dit boek beschrijf ik mijn vragen, de gegevens die ik onderzocht heb, de conclusies die ik uiteindelijk getrokken heb en de mogelijke oplossingen die ik heb gevonden. Ik nodig u uit om ze aan de hand van de ideeën, verhalen en bronnen in dit boek ook te ontdekken.

Tot slot weet ik natuurlijk dat er geen magische oplossingen zijn of oplossingen die voor iedereen gelden, maar ik ben er van overtuigd dat er vele mogelijke antwoorden zijn die inderdaad wel eens een magische uitwerking kunnen hebben op jongens die het moeilijk hebben op school. Ik hoop u daar